

Chloorpyrifos onder vuur

Op 8 juni 2000 is de toepassing van chloorpyrifos op de Amerikaanse markt een definitief halt toegeroepen. Uit het oogpunt van 'bescherming van de gezondheid van onze kinderen' is onder druk van de Environmental Protection Agency (EPA) opnieuw een actief bestanddeel uit de markt gehaald. Wat zal het volgende zijn op de verboden lijst van de EPA?

MEER DAN 30 JAAR

De organische fosfaten liggen onder vuur nu de voedselveiligheid een steeds zwaarder accent krijgt in de publieke opinie en op de politieke agenda. Dat is een ontwikkeling die positieve en negatieve kanten heeft. Alvorens hierop in te gaan, eerst een korte uiteenzetting over één van de belangrijkste organische fosfaten in de Nederlandse ongediertebestrijding: chloorpyrifos. Dit fosfaat wordt als werkzame stof toegepast in talloze bestrijdingsmiddelen, zoals Aadifec en Empire-20. In de Verenigde Staten wordt het ingrediënt al meer dan 30 jaar toegepast. In 1965 was het zelfs het eerste geregistreerde insecticide. Vandaag de dag is chloorpyrifos in 88 landen toegelaten. Wereldwijd bevatten meer dan 800 (!) bestrijdingsmiddelen chloorpyrifos. Het dankt zijn populariteit mede aan de toenemende ongevoeligheid van o.a. kakkerlakken tegen de synthetische pyrethroiden.

Synthetische pyrethoïden, zoals cyfluthrin, tetramethrin, permethrin, deltamethrin, bifenthrin en bio-allethrin zorgen ervoor dat de prikkeloverdracht in het zenuwstelsel van insecten wordt verstoord. Dit zijn bestrijdingsmiddelen die weinig giftig zijn voor de mens, huisdieren (met uitzondering van vissen) en nuttige insecten (met uitzondering van bijen). De meeste pyrethoïden zijn matig afbreekbaar. Ze kunnen bij mensen overgevoelheidsreacties veroorzaken. Helaas zijn kakkerlakken de afgelopen jaren steeds minder gevoelig voor synthetische pyrethoïden geworden: zij hebben een resistentie opgebouwd.

Organische fosfaten, zoals chloorpyrifos en foxim, verstoren bij mens en dier de werking van het zenuwstelsel. Het middel wordt opgenomen via de huid. Chloorpyrifos is moeilijk afbreekbaar in het milieu, zeer giftig voor waterorganismen, vissen en bijen, en giftig voor vogels. Omdat chloorpyrifos binnenshuis wordt toegepast is niet te verwachten dat er veel milieuvervuiling optreedt, ook niet via de lucht.

VOEDSELVEILIGHEID

Kiezen voor een totaalverbod op grond van de voedselveiligheid, suggereert dat het middel direct of indirect in aanraking komt met voedsel. Bij voldoende voorzorgsmaatregelen en een zorgvuldige en deskundige bespuiting is dat echter uitgesloten.

Niet voor

niets is de toepassing ervan voorbehouden aan gediplomeerden (het EVM is terecht streng!). Het gebruiksvoorschrift op het etiket laat aan duidelijkheid niets te wensen over.

Daar komt nog een tweede aspect bij. Het milieu en de volksgezondheid zijn in het algemeen gebaat bij een zo gering mogelijke belasting door chemische middelen. Maar beide zijn ook gebaat bij het elimineren van zowel bacteriën, de overdracht van ziekteverwekkers als de overlast van plaagdieren! Met een steeds verder ingeperkt pakket aan bestrijdingsmiddelen moet een steeds schoner resultaat bereikt worden. Dat lijkt op vragen om moeilijkheden. We komen hiermee (opnieuw) terecht op een fundamenteel vraagstuk: beperkt de verantwoordelijkheid van de overheid zich tot die van de lobby van de milieubescherming, of neemt de overheid ook de verantwoordelijkheid op zich om de maatschappij te vrijwaren van dierplagen?

VIJF JAAR

De industrie krijgt enkele jaren de tijd om te anticiperen op het Amerikaanse verbod door met alternatieven te komen. De tijd zal moeten uitwijzen of dit realistisch en haalbaar is voor een nieuwe werkzame stof. De Food Quality Protection Act (FQPA) ontwikkelt nieuwe richtlijnen voor de toelating van bestrijdingsmiddelen. De EPA moet uiterlijk in 2006 alle bestrijdingsmiddelen opnieuw tegen het licht van de nieuwe richtlijnen hebben gehouden. De organische fosfaten komen als eerste aan de beurt. Een gewaarschuwd mens telt voor twee: het zou niet de eerste keer zijn dat Europa de ontwikkelingen in de Verenigde Staten slaafs volgt...

WAT ZEGT HET CTB?

Navraag bij het CTB leert ons dat in Nederland op dit moment geen plannen zijn om chloorpyrifos te verbieden. Het 'tox-dossier' (de gegevens over de giftigheid) is behoorlijk compleet. Voorsnog gaat men er van uit dat chloorpyrifos buiten de landbouw toegelaten zal blijven.

ctb